

őket. A keresztény lakosságot viszont állandóan arra emlékeztették, hogy hazafias kötelességük feljelenteni azokat a zsidókat, akik megpróbálják megsérteni az ellenük hozott intézkedéseket.⁹⁰ Egy mindent elnyomó katonai terrorgépezettel szembesülve és az alapvetően passzív, időnként ellenséges lakosságtól körülvéve, a zsidó tömegek az ellenük hozott rendelkezéseket azzal a fatalizmussal és engedelmességgel tartották be, amelyhez századokon át hozzászórtak. Az a remény éltette őket, hogy a közeledő Vörös Hadsereg meghiúsítja ellenségeik sötét terveit. Reményeik azonban szertefoszlottak, mert a zsidótlanító osztagok gyorsabb ütemben valósították meg terveiket, mint amilyenben a Vörös Hadsereg közeledett. Ezek a tervek a zsidók deportálása és végső megsemmisítése felé vezető úton még egy lépés megtételét írták elő – a magyarországi zsidóság tulajdonának kisajátítását.

Jegyzetek

1. Peyer letartóztatásáról, és arról, hogy 10 nap alatt 3120 zsidót fogtak el, Feine március 29-i távirata számolt be. Német Külügyi Levéltár, Bonn, 591. sz. távirat.

2. Szegedy-Maszákot április közepén tartóztatták le, miután megvádolták azzal, hogy a diplomáciai szolgálat segítségével a londoni lengyel emigráns kormánytól származó híreket és pénzt ad át a lengyel emigráns szervezeteknek. *RLB*, 251. dok. Lásd még a 13. fejezet 59. jegyzetét.

3. Hatvany Ferenc bárót, fontos magyar cukorfinomító-érdekeltségek fejét, akinek sikerült elmenekülnie, 1944 júliusában találták meg és tartóztatták le. Koncentrációs táborba vitték. *The New York Times*, 1944. július 18., 5. o.

4. *RLB*, 251. dok. Rendkívül sok értesülést tartalmazó személyes beszámoló Kádár Gyula könyve: *A Ludovikától Sopronkőhidáig*. Magvető, Bp., 1978, 828. o.

Röviddel a megszállás után Hans Geschke SS-Standartenführer részletes jegyzéket készített arról, hogy a letartóztatott magyar politikusok és kormányzati tényezők közül kiknek milyen kapcsolataik voltak a nyugati hatalmak képviselőivel, különös tekintettel Magyarországnak a háborúból való kiugrására. Az említettek között szerepelt Szentmiklóssy Andor, Szegedy-Maszák Aladár, Újszászy István vezérőrnagy, Kádár Gyula ezredes, Baranyai Lipót és Laky Dezső. A jegyzék kitért Bakách-Bessenyei György báró amerikai kapcsolatára és berni magyar követként játszott szerepére. Egy másolatát Sztójay kapta meg június 6-án, egy továbbit Veessenmayer június 9-én küldte meg a német külügyminisztériumnak. Maga a jelentés Otto Winkelman-nak, a magasabb SS és rendőrség magyarországi parancsnokának készült. Német Külügyi Levéltár, Bonn, IV 3-213/44 g. Rs. sz. dokumentum.

5. C. A. Macartney, 2:254., 256. o.

6. A megszállás első napjaiban a németek 9 felsőházi tagot és 13 parlamenti képviselőt tartóztattak le. *Uo.*, 248. o.

7. Kállay 1944. október 25-ig a török követségen maradt, ekkor adta meg magát a nyilasoknak, akik azzal fenyegetőztek, hogy betörnek, és erőszakkal viszik el. *Uo.*, 255. o.

8. Dr. Vázsonyi János parlamenti képviselőt, Vázsonyi Vilmos volt igazságügy-miniszter fiát például egész családjával az Eötvös téri hajóállomáson tartóztatták le, ahonnan felesége bajai birtokára akart utazni. Eppler Erzsébet 1946. február 27-i val-